

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
Nr. 750.
pentru oraș și interurban

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr.1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Idealul Bulgarilor și idealul Românilor.

— După ziarul „Dreptatea”. —

Un interview al dlui *Ghenadiieff* — asupra căruia d. *Radeff* a exprimat ziarului „*Viitorul*” la timpul său o mirare și nu o desmintire — a provocat, se zice, discuțiuni contradictorii chiar în comitetul „Acțiunii Naționale”...

Dar nu aceasta ne interesează.

E o altă chestiune care ne cheamă atenția și asupra căreia găsim că e bine să invităm și gândirea publică: *e felul deosebit cum Bulgarii înțeleg să-și înfățișeze idealul lor național.*

Și fără fraze mari, să spunem.

Bulgarii formulează în *acelaș fel* idealul național, fie că vorbesc cu quadrupla-înțelegere, fie că ascultă alianța germano-austro-ungară. Macedonia, Tracia, Cavala, Dobrogea, sunt nume pe cari le aud deopotrivă și reprezentanții ofertei germane ca și înfățișătorii făgăduielei quadrupliciste.

La noi, idealul național e împărțit în două: idealul spre nord, idealul spre răsărit...

...Bulgarii, popor de rassă mai puțin analistă ca noi, înțeleg, în obtuzitatea aspirațiilor lor unanime, un ideal național *integral*, fie că discută cu Rușii, fie că vorbesc cu Nemții, — un ideal, un *singur* ideal, întreg, nedivizat, acelaș, înțepenit ca o stâncă masivă în mijlocul invitațiilor, poftirilor și făgăduielilor ce vin din toate părțile...

Bulgarii știu bine, că nu vor avea tot din oeeace consideră nu numai de *dreptul lor*, ci încă de *cinstea lor* să ceară, — dar Bulgarii

vor să se precizeze în fața întregii Europe, oricare le-ar fi realizarea idealului național bulgar, care e unul și întreg. Și așa, poporul acesta, după doi ani numai dela o înfrângere și nenorocire militară, se simte destul de împuternicit ca să îndrăznească a spune că i se cuvin ținuturi ce supără deodată nu numai pe *toți* vecinii ei, dar să indisponă și pe una și pe alta din cele două mari partide în cari s'a divizat azi nebunia europeană...

...Și în vremea aceasta, aci, altături de noi, pe un pământ de care nu ne desparte decât doar o Dunăre ce numai e o barieră prea grea pentru noi decând am trecut-o de două-ori în cincizeci de ani, în Bulgaria aceasta pe care credem că avem drept s'o disprețuim, fiindcă soldații noștri au murit de holeră pe plaiurile ei pustiite, — acolo se înalță, liniștit, sigur și mândru, glasul unanim și aspirațiunea integrală a unui popor în sufletul căruia idealul nu se poate tăia în ciosvârte pentru gustul mai marilor!...

Importanța stăpânirii Prutului.

I.

Căile de comunicație pe apă sunt menite a juca un rol de căpetenie în viața economică, a oricărei țări și nu mai puțin a țării noastre. Chestiunea economică în legătură cu aceste căi de comunicație pentru noi este subordonată în totul situațiunii politice în sud-estul Europei...

Prima întrebare este libertatea ieșirii la marea largă și acest lucru se poate asigura numai prin menținerea actualului regim turcesc, la Marmara sau prin instituirea unui regim *internațional*, în care toate puterile europene ca

și statele din regiunea mărilor Negre și Egee să fie reprezentate.

În primul caz libertatea trecerei prin strâmători ar fi cu totul asigurată dacă statele dușmane Turciei s'ar abține de a ataca aceste strâmători. Vina întreruperii navigației nu este a Turciei, ci numai a acelor puteri, cari în lipsa vre-unui succes în altă parte, au căutat să se răsbune asupra Dardanelor, lovind prin aceasta direct în interesele străinilor, cari-și au drumul pe acolo.

Așa au făcut Italienii în timpul războiului din Tripolitania, când, bine înțeles, Turcia era în legitimă apărare închizând navigația și tot în legitimă apărare era Turcia când a luat măsurile contra atacului Anglo-Francezilor. Dacă ar fi fost în ființă altă garanție în contra Italienilor, Englezilor, Francezilor sau Rușilor, decât forțurile și tunurile din Marmara, Turcii nici nu s'ar fi gândit să oprească navigația, lucru ce-i pune în conflict cu toată lumea.

În al doilea, drepturile de trecere asupra apelor din Marmara să revină în mâinile unei administrațiuni *internaționale*, nu însă așa cum au de gând puterile triplei sau împătritei înțelegeri, cari urmăresc monopolul pentru ele sau pentru parte din ele în schimbul altor compensațiuni aranjate între părțile interesate. Realizarea planurilor împătritei înțelegeri ar fi definitivă noastră robie către Rusia, care a fost și rămâne singura noastră dușmană.

Rusia este aceea, care amenință libertatea pe Marea Neagră și a strâmtoarelor, Rusia urmărește stăpânirea gurilor Dunării, Rusia urmărește posesiunea portului *Galati*, iar până la ocuparea lui se silește să oprească dezvoltarea acestui port și tot Rusia se împotrivesc înființării unei navigațiuni regulate pe *Prut*, deși există o convenție specială în această privință.

Chestiunea libertății strâmtoarelor turcești, a Mării Negre și a Dunării va fi rezolvată prin rezultatul războiului european și putem să sperăm că *interesele noastre în această privință*

Sărbătoarea morții.

Din zare 'n zare
Întreg văzduhul și pământul pare,
Un raiu îngrozitor, fără pereche,
Aprins vjeltos de-o ură veche,
În noaptea aștei groaznice orgii,
Dată de moarte 'n cinstea celor vii!..

Ploi de rachete,
Ploi roșii, albe, verzi și violete
Aprind văzduhul iar,
Cu sborul lor halucinant, barbar....
Ploi de rachete, ploi
Ce cad să se stărsească în noroi
Și 'n trupuri ostenite de eroi!....

Iobagi viteji, voinici de fier, eroi,
În șanțuri, prin zăpezi ori prin noroi,
Pe ger și ploi,
În marșuri, la atacuri sdrobitoare,
Mi-e sufletul cu voi!....
Iar când dormiți, c'o dragoste rebelă,
Iubirea mea vi-e tristă santinelă....
Și până la mormânt va fi cu voi,
Frați dulci, iobagi, nenorociți eroi!....

A. Cotruș.

Părerii despre războiu.

Exploratorul Sven Hedin pe frontul occidental.

Celebrul explorator al Himalaiei și al Tibetului, suedezul *Sven Hedin* a scos de sub tipar nu de mult un volum, intitulat „*Pe frontul occidental*” în care își culege impresiile pe cari le-a avut într'o prelungită vizită făcută, în mijlocul trupelor germane, pe acest front.

„*Le Temps*” face un rezumat al lucrării, din care reprodăcem și noi părțile obiective ca document.

Bineînțeles, din cauză că *Sven Hedin* nu-și ascunde deloc simpatiile pentru Germani, presa franceză îl atacă, afirmând că numai dorința de a câștiga sume mari de pe urma lucrării sale l-a făcut să o scrie.

Se pare însă, că adevărata explicație a sentimentelor filo-germane ale suedezului *Sven Hedin*, este origina sa germană: familia exploratorului e originară din Lübeck, de unde, pe la începutul veacului al 19-lea, s'a stabilit în Suedia.

În prefață, autorul declară că a vrut să culegă material asupra psihologiei poporului ger-

man și asupra stării sufletești a armatelor sale victorioase. Apoi face o declarație solemnă, întărită chiar prin jurământ: „Poate că voi fi crezut dacă jur înaintea lui Dumnezeu că nu voi scrie nici un rând care să nu fie adevărat, și că nu voi povesti decât ceea ce au văzut ochii mei...”

La 18 Septemvrie trecut, exploratorul a sosit la marele cartier general german, aflat atunci la Luxemburg, unde a fost bine primit.

A doua zi e invitat la dejun de împăratul *Wilhelm*. Împăratul și-a făcut apariția exact la ora 1, îmbrăcat cu o uniformă foarte simplă și fără nici o decorație.

„În sala întregă, privirea lui albastră și liniștită, pare a răspândi ca o lumină”.

Pe masă nu erau nici flori, nici argintărie, afară de un clopoțel de aur, așezat drept în fața împăratului, și care servea pentru chemarea personalului de serviciu.

Menu-ul a fost foarte simplu. În cursul mesei împăratul *Wilhelm* a vorbit lui *Sven Hedin* și despre Franța, față de care a arătat multă simpatie, deplângând necesitatea în care se află de a face război Franței.

Împăratul a spus că *e incredincțat că în viitor se va face o apropiere între Franța și Germania;*

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 2 coroane

Vor fi ajutate de unele puteri europene ca și de țările balcanice, cari au interese mai mult sau mai puțin potrivite cu ale noastre, așa că amenințările grave venind fie din partea Rusiei, fie din partea altor puteri, cari urmăresc acum fortarea Dardanelor vor fi stavilate de coaliția statelor ce riscă să fie păgubite.

Rămâne însă chestiunea Galaților și a Prutului, care ne interesează numai pe noi și în această direcțiune, nu trebuie să ne încredem în promisiuni și vorbe frumoase ca „principiul naționalităților” etc., cari nu mai au nici o valoare după trecerea primejdiei pentru acei ce acum momesc cu vorbe goale pe neutri. Aceste chestiuni trebuie să formeze preocuparea noastră.

Rusia știe că râul Prut cu portul Galați va fi artera de viață a Moldovei și Basarabiei și tocmai din această cauză se opune cu încăpăținare îndeplinirii convenției ce există, cu privire la râul Prut, pe baza căreia s'a înființat „Comisiunea mixtă a Prutului” despre a cărei existență și menire foarte puțini în țara noastră au vre-o cunoștință.

Comisiunea mixtă a Prutului, compusă din delegați ai României și Rusiei are de scop îngrijirea râului ce scaldă hotarele Moldovei și Basarabiei, pentru ca să devie navigabil în mod constant unei îmbunătățiri reale, așa că și după scurgere de decenii, Prutul a rămas același râu neregulat, inaccesibil 8—9 luni pe an chiar vaselor de mică capacitate.

Torpila amenințătoare.

Războiul actual a răsturnat multe credințe și a schimbat planuri multe, alcătuite cu știință pe mesele cabinetelor de lucru. Neprevăzute dificultăți, ridicate de natură sau de inamic, pot dintr'odată să strice întreprinderi uriașe.

Războiul pe apă, de pildă, părea că se va da între monștrii de fer; ne așteptam la o luptă uriașă, în care se vor scufunda zeci de vase în flăcări. Ne-am înșelat. Asistăm de un an la un război al submarinelor cari, cu un risc neînsemnat, aduc pierderi colosale inamicilor. Uriășele vase, cu platoșe de oțel, pot fi scufundate în jumătate de minut, de o torpilă. Submarinele germane cari mișună, în Marea Irlandei chiar, au pus pe gânduri pe amiralii britanici și francezi. În 1909 bugetul german prevedea la rubrica cheltuielilor pentru submarine suma de 8 mil. și jum.; în 1910, 12 mil.; în anul următor, 19 mil.; iar în 1912, 70 mil. De atunci și până astăzi cheltuielile pentru submarine s'au ridicat enorm.

25 de ani a urmărit această operă pacifică. „O alianță între cele două popoare ar constitui un bulevard inexpugnabil pentru pacea lumii”, a zis împăratul Germaniei.

După dejun, Sven Hedin s'a întreținut cu mareșalul Moltke, care a desmintit pretensele atrocități comise de trupele germane.

Distrugerea unei părți din orașul Louvain se datorește locuitorilor din acest oraș, cari au tras în trupele germane.

„Germanii conduc războiul cu severitate, zice Sven Hedin, dar nu într'un chip neomenos... Nu e nici o armată în lume care în aceleași împrejurări să nu fi avut aceeași atitudine...”

La cartierul general al kronprințului d. Sven Hedin asistă la ceremonia remiterii Crucii de fier. Nu era deloc solemnă și pompoasă această ceremonie.

În marele vestibul al castelului unde e instalat kronprințul cei propuși la decorare sunt așezați pe câte un rând, față în față, de o parte ofițerii, de alta soldații.

Între cele două rânduri înaintează kronprințul, urmat de un aghiotant care poartă un coșuleț cu cruce de fier. Fiecare primește insigna, kronprințul îi strânge mâna mulțumindu-i pentru serviciile pe cari le-a adus împăratului și imperiului.

„Dacă Germanii ar fi făcut, — spune d. Duquet într'un număr trecut din „La Revue”, — de cinci ani cecece fac cu rezeziune de 5 luni, dacă ar fi cheltuit miliarde de mărci, irosite cu cuirasatele, pentru construirea de flotile submarine, navigația Englezilor ar fi azi imposibilă în mările din jurul insulelor lor; chiar o mare parte din Oceanul Atlantic ar fi închisă pentru vasele engleze și franceze, și aprovizionarea noastră cu hrană și muniții, ca și a aliaților noștri, ar fi compromisă”.

Totuș recunoaște d. Duquet, blocusul împotriva Angliei este serios; căci submarinelor nu li se pot opune nici cuirasate și nici submarine inamice. În ultimul timp s'au înmulțit în mod fabulos extraordinarele isprăvi ale submarinelor... Viitorul este al flotilelor; torpila este suverana mării”.

Dacă ar fi avut Turcii submarine la Dardanele, desigur că aliații n'ar fi încercat fortarea strâmtoarelor pe apă. Astăzi când submarine germane au apărut în apele turcești aliații nu numai că nu mai repetă atacurile navale, ci își văd periclitată transporturile de trupe și aprovizionarea lor în Galipoli. Vasele aliate cu mare pază se apropie de tărâm; și, cu toată grija lor, au fost scufundate unități importante. „Lipsa submarinelor” nu poate fi evitată.

Avuția națională a României.

I.

Pământul.

Într'un studiu recent care poartă titlul de mai sus, d. Dr. J. N. Anghelescu, unul dintre scriitorii bine apreciați în ramura studiilor economice, se ocupă în „Democrația” de elementele esențiale cari instituie avuția națională a României.

Adoptând o metodă științifică pe care o și explică în partea primă a studiului, d. Dr. Anghelescu stabilește valoarea acestei avuții în ordinea în care redăm cele ce urmează.

În ceea ce privește categoria primă, pământul, d. Dr. Anghelescu face următoarele estimări:

„Toate celelalte categorii de avuții la un loc nu fac decât valoarea terenurilor. Aceasta nu este adevărat pentru orice țară. Cu cât un popor e mai dezvoltat economic, atât valorile industriale și comerciale sunt mai mari, și întrec mult valoarea terenurilor. În România, valoarea terenurilor este cel puțin de 2 ori mai mare, decât suma tuturor celorlalte valori.

Dacă nu am avea un cadastru și dacă am ști prețurile medii ale pământului pe regiuni, calcularea valorii terenurilor ar fi foarte simplă. Dar ne lipsește și una și alta. Cadastrul e o operație mai grea și cere

un timp mai îndelungat spre a fi alcătuit. O statistică a prețurilor pământului, pe regiuni oricât de mici, este foarte ușoară de făcut, întrucât datele brute există, deoarece au fost înregistrate pentru alte motive, și anume pentru motive fiscale. Trebuie însă adunate și sistematizate, pe un timp mai îndelungat în trecut, conform cerințelor unei prelucrări științifice complete.

Neputând apuca deocamdată această cale, și apoi neputând utiliza pentru scopul nostru nici veniturile funciare rurale, stabilite de ministerul finanțelor, în diferite ocazii, ne-am folosit de rentabilitatea întreprinderilor agricole, pentru a stabili valoarea terenurilor cultivate.

După cum rezultă din lucrarea „Agricultorii și repartizarea pământului în 1913”, publicată de ministerul agriculturii în 1915, o suprafață cam de 6.000.000 ha. este ocupată de arături, fânețe artificiale și naturale și de săduri. Pe această suprafață s'a obținut o producție în valoare brută de aproximativ 1.300.000.000 de lei.

Socotind costul mediu de producție cam 90 lei la ha., rezultă că pentru producția întreagă se cheltuiește aproximativ 540.000.000 lei. Prin costul de producție, înțelegem prețul muncii întregi până la aducerea produselor în stare de a fi puse în consum, adăogând la toate acestea și sâmbanța. Cea mai mare parte din întinderea de pământ cultivată în România este ocupată de grâu și porumb, așa că costul de producție al acestora este determinant pentru costul de producție al agriculturii noastre în genere. Cifra de 90 lei la ha., pentru costul de producție, este cu mult superioară celeia, care rezultă din cercetările făcute cu ocazia reformelor agrare și publicate în scrierea *Invoielile agricole în România*, publicată de ministerul de interne în 1907.

De notat este că, în cifra de 90 lei la ha., nu socotim și arenda, deoarece aceasta reprezintă renta proprietarului, care adunată cu câștigul arendașului, unde este arendaș, — dă rentabilitatea totală a întreprinderii agricole. Pentru stabilirea valorii pământului, nu ne interesează împărțirea câștigului, scos din el, între proprietar și eventualul arendaș.

Dacă scădem acum costul de producție din valoarea brută a producției agricole, rămâne o valoare netă a producției agricole cam de 760 milioane lei.

Capitalizând venitul acesta net cu o dobândă de 5 la sută, — după cum vom capitaliza toate veniturile, — găsim că valoarea terenului cultivat este de 15 miliarde lei.

La aceasta trebuie să adăogăm valoarea pășunilor, în întindere cam de 1 mil. ha., și valoarea ogoarelor sterpe, cam de 300.000 ha. Socotind un ha. de pășune cu 600 lei, valoarea pășunilor ar fi de 600 milioane lei; iar dacă prețul ogoarelor sterpe, îl punem 1000 lei de ha., valoarea ogoarelor se ridică la 300 milioane lei. Prin urmare valoarea pășunilor și ogoarelor ar fi cam de 900 milioane lei sau aproximativ 1 miliard lei”.

Exploratorul a făcut apoi câteva curse prin teritoriul francez ocupat și pustiit mai ales în regiunea ocupată de armata kronprințului.

Apoi volumul cuprinde o lungă relațiune asupra călătoriei făcute de Sven Hedin în Belgia, pe la Bruxelles, Louvain, Malines, Anvers și Ostenda. De acolo, exploratorul se duce prin Flandra și Picardia; în timpul marilor lupte dela Ypres, Sven Hedin se apropie în trei rânduri de linia de foc, fără să se aventureze însă în tranșee.

Din întreaga lucrare a exploratorului Suedez, reese senzațiunea puterii irezistibile a Germaniei, a acestui colosal instrument de război pe care-l constituie armata germană.

Sven Hedin afirmă că armatele imperiale s'au retras dela Marna pe Aisne, numai pentru motive strategice; în același timp spune că în timpul acestei mari mișcări, răniții mai greu au trebuit să fie părăsiți în mâinile vrășmașului, și că înapoia armatei a domnit oarecare dezordine.

Publiciștii francezi cari comentează volumul lui Sven Hedin consideră aceste două afirmațiuni ca contrazicere, căci dacă retragerea dela Marna ar fi fost pur și simplu strategică, ea s'ar fi făcut cu mai multă ordine.

Pe când armata engleză este aspru criticată de Sven Hedin, el găsește multe cuvinte elogiatoare pentru armata franceză, a cărei bravură

o laudă, ca și pe generalul Joffre. Apoi spiritul de economie, râvna la lucru, politeța țaranilor francezi, ca și a micilor burghezi, provoacă admirația lui Sven Hedin.

Dar cu toate calitățile Francezilor, zice exploratorul, ei nu se pot măsura cu Germanii. De aceea suedezul regretă amar că oamenii politici au târât Franța în acest război îngrozitor, care îngrămădește ruine peste ruine.

Presă franceză, vorbind despre voluminoasa lucrare a lui Sven Hedin, — care era de altfel membru corespondent al institutului Franței și comandor al Legiunei de onoare, o consideră ca o operă de propagandă germană și o fructuoasă afacere de librărie.

Germanii, zic ei, sunt încredințați că o carte semnată cu numele unui explorator celebru, va exercita asupra publicului german și străin o influență mult mai utilă decât producțiile indigene.

Era și firesc ca și asupra lucrării lui Sven Hedin, ca de altfel asupra tuturor chestiilor actuale, părerile să fie diametral opuse, în cele două tabere vrășmașe.

V.

Declarația dlui Radoslavoff.

Se anunță din Copenhaga, că într'un interview pe care corespondentul din Sofia al ziarului parizian „Le Temps” l'a avut cu d. Radoslavoff, prim-ministru bulgar, acesta i-a făcut următoarea declarație:

— *In lunile din urmă politica bulgară nu s'a schimbat nici într'o parte, dar nu cred să se mai poată menține multă vreme această stare. Dacă quadrupla-înțelegere crede necesară intervenția noastră, în cazul acesta ea va trebui să ne garanteze avantajele considerabile pe cari le vom primi. Atâta e sigur, că noi nu ne vom lega până când nu vom primi garanții suficiente că ni se vor împlini aspirațiunile naționale relativ la Macedonia.*

— Noi am cerut quadruplei înțelegeri să ne facă o ofertă precisă, să vedem clar avantajele ce ni se asigură pentru participarea noastră în războiu. Răspunsul nostru a fost foarte sincer. Noi știm, că în ziua când Bulgaria se va decide pentru războiu, la Dardanele se va face ordine completă.

— În prezent avem tratative în două direcțiuni: cu quadrupla-înțelegere și cu Turcia.

Armata noastră e pregătită. Ea e mai puternică, decât ori când, cadrele ei sunt completate cu ofițeri tineri și încrezători, cari deși sunt tineri, dar au mare experiență militară. Cu această armată Bulgaria e pregătită a face față oricărei eventualități.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 22 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: Teritoriul la apus de Vistula a fost ieri iarăși teatrul succesului mare al aliaților. Trupele germane au rupt de ambele părți ale drumului Radom-Novooalexandria pozițiunea principală a inamicului, pe care Rușii au ridicat-o la apus de Ivangorod și la miazăzi pe linia Kozienice-Ianoviet și au fortificat-o ca o cetate. Rușii se retrag la Ivangorod și pe țărmul drept al Vistulei. Artileria germană i-a prins în bătaia focului ei pe Rușii în retragere și podul dela Novooalexandria. Dinspre apus trupele austro-ungare, iar dinspre miazăzi trupele germane se apropie de forturile Ivangorodului. Rușii cari se refugiază la apus de Vistula au incendiat multe sate, iar la răsărit de Vistula luptele continuă cu o violență neslăbită. Inamicul se apără cu cea mai mare îndărătnicie.

Unitățile armatei arhiducelui Iosif Ferdinand i-a scos pe Ruși la Codel și Borzechov, după o luptă grea, din mai multe pozițiuni. Perderile inamicului sunt mari. Numărul prizonierilor semnalati ieri la armata arhiducelui a crescut la 8000 oameni, dar materialul de războiu capturat la 15 mitraliere și 4 trăsură cu muniție.

Încolo, mai la răsărit, spre Bug, trupele austro-ungare și germane au pătruns deasemenea în mai multe puncte în liniile inamice. Lângă Bugul superior, la miazănoapte dela Kamionka-Strumilova, regimentele ungare au ocupat cu asalt capul de pod dela Dobrotvor. Situația lângă Zlota-Lipa și Nistru e neschimbată.

Pe frontul italian: În circumscripția Goriziei a dăinuit și ieri lupta cu o violență neslăbită. Platoul Doberdo până la mare a stat ieri întreagă ziua în focul mai cu seamă a masei artileriei grele. Vitejii apărători s'au menținut la locul lor și au respins în chip strălucit fiecare asalt al inamicului. În sectorul ce se întinde dela Monte Ipsich până la Polazzo, Italianii au venit până seara mai aproape de pozițiunile noastre. Noaptea au atacat din nou mai întâi la Seltz, apoi pe întreg frontul între această localitate și Vermigliano. Azi des de dimineață am respins în mod sângeros toate asalturile. Bravii glotasi ungari au re-

zistat aici iarăși vitejește. La Polazzo, s'au prăbușit încă în cursul zilei de ieri mai multe avansări ale inamicului. La răsărit de Schraussina trupele noastre au dat un contraatac azi dimineață și au recucerit toate pozițiunile ce le dețineau mai înainte. Inamicul s'a retras aici. La marginea de miazănoapte-apus a platoului lupta inversunată continuă. Împotriva capului de pod dela Gorizia, dar mai cu seamă în direcția Podgorza, Italianii au aruncat neîncetat noi forțe în foc, regimente de infanterie au dat pe rând aci zadarnic atac. Lupta s'a dat aproape pretutindeni pept la pept. 3 atacuri au dat ieri greș în fața pozițiunilor noastre. Inamicului i-a reușit să pătrundă în unele tranșee, dar noaptea l-am scos iarăși. Tot așa a dat greș și atacurile unor forțe mai slabe la Cevna, întreprinse cu bombe cu gazuri. Cele două avansări, pe cari le-a întreprins câte un regiment împotriva Ponte Sabotino, le-am respins în mod sângeros cu ajutorul artileriei care a prins inamicul în flanc. Cu un entuziasm fără pildă am menținut pozițiunile atât pe platoul Doberdo, precum și la capul de pod dela Gorizia. Dar lupta încă nu s'a terminat. La Plava, la Tolmino și încolo mai la miazănoapte inamicul a continuat ieri o vie canoadă. În regiunea Krmului luptele continuă. În regiunile de graniță din Tirol și Carintia situația nu s'a schimbat.

Berlin, 22 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În partea apuseană a Argonilor, trupele noastre au progresat. Între Meuse și Mosela s'au dat vii lupte de artilerie. La răsărit de Leintrey, atacul Francezilor s'a prăbușit chiar în fața piedecilor pozițiunilor noastre anterioare. În Vosgi, la miazăzi-apus dela Reichsackerkopf inamicul a dat ieri atac de 6 ori. Trupele bavareze l-au respins pe inamic, pricinindu-i mari pierderi sângeroase. Prin un contraatac am reluat acea parte de tranșee, care se găsea încă în stăpânirea inamicului și cu acest prilej am capturat 132 vânători alpini, între cari 3 ofițeri. Seara am respins atacul inamicului și la Sondernacht. Un biplan al inamicului prins în bătaia focului tunurilor noastre de apărare a căzut în pădurea Povroy. În luptele aeriene, date deasupra văii Münster, trei aeroplane germane au fost biruitoare față de 3 adversari. Urmărindu-i i-a silit pe doi să coboare în valea Pohamer.

Pe frontul oriental: Trupele noastre ce înaintează concentric la miazănoapte-răsărit dela Savle au capturat în lupte cu succes 4150 Ruși, afară de acestia 5 mitraliere, mult bagaj și un parc de pioneri. În consecință cu străbaterea la Dubissa inferioară, coloanele germane înaintând au ajuns până în regiunea Grynski Gudzuny, cucerind cu asalt în cursul drumului mai multe pozițiuni inamice. Rușii se retrag pe întreg frontul Kievo-Totola-Niemen.

Deschizătura ce am spart-o la miazănoapte dela drumul Mariampol-Kovno am lărgit-o și încolo mai la răsărit am câștigat teren. Am capturat 4 ofițeri și 1210 soldați de rând și 4 mitraliere.

Pe Narew inamicul a încetat cu contraatacurile sale fără nici o speranță.

La miazăzi dela Vistula i-am silit pe Ruși să se retragă în pozițiunea lărgită a capului de pod dela Varșovia, pe linia Blonie-Nadarzyngora-Galvaria.

Pe frontul sudoriental: Trupele germane din armata colonel-generalului Woysch au împiedecat, prin o năvală îndrăzneată, încercările inamicului de a-și opri trupele înfrânte în fața forturilor dela Ivangorod. Pe la amezai vitejii noștri soldați din Silezia au ocupat cu asalt întinutul și principalul cap de pod Lagov-Lugovahoda. Imediat după aceasta umăr la umăr cu trupele austro-ungare l-am alungat pe inamic pe întreg frontul până la cetate, pe care acum am împresurat-o strâns. La miază-noapte-apus dela Ivangorod, trupele austro-ungare luptă încă pe țărmul apusean al Vistulei. Ieri am capturat peste 3000 Ruși și 14 mitraliere.

Între Vistula și Bug lupta continuă sub conducerea supremă a mareșalului Mackensen.

La miazăzi-apus, trupele austro-ungare au progresat. Între Sienickvola (la miazăzi dela Rejoviec) și Bug am cucerit cu asalt sectorile lungi ale pozițiunilor inamice.

Notă. Lagov se găsește la 30 kilometri spre răsărit iar Lugovahoda la 10 kilometri spre miazănoapte-răsărit dela Zwolen.

Italia va declara războiu Germaniei și Turciei?

Rotterdam. — Ziarul englez „Daily Telegraph” scrie, că situația Italiei față de Germania și Turcia se va limpezi în scurtă vreme. Cooperarea Italiei cu aliații ei trebuie să fie strânsă și clară din toate punctele de vedere, atât politice, cât și militare, fără obstacole și fără gânduri ascunse. Acetsa este unicul mijloc, care va duce la soluție definitivă lupta contra dușmanilor comuni ai antantei.

„Repetarea tacticii napoleonice nu mai poate reuși”.

Berlin. — Criticul german, maiorul Morath, spune că repetarea tacticii dela 1812 nu mai poate reuși, fiindcă Rusia nu mai este o stepă ca acum un secol. Acum sunt drumuri de fier și automobile. Napoleon avea în urma lui țări subjugate, pe când acum armatele austro-germane au îndărătul lor propria lor țară care combate pentru existența ei. De altfel Napoleon niciodată nu-și asigura comunicațiile din urmă, ci mergea la noroc.

Essad pașa stăpân pe orașul Durazzo.

Rotterdam. — Corespondentul din Constantinopol al ziarului „Nieuwe Rotterdamsche Courant” anunță din Niș:

Guvernul sârbesc, grație sprijinului financiar primit dela Englezi, Francezi și Ruși, a câștigat simpatia șefilor albanezi. Acum dușmanii de odinioară au ajuns la o perfectă înțelegere. Serbia a încetat ofensiva în Albania contra Italiei, cu atât mai vârtos, cu cât Londra, Parisul și indeosebi cel din capitala Rusiei priveau cu ochi puțin prietenoși acțiunea Serbiei.

În Durazzo în momentul de față stă Essad pașa în fruntea afacerilor publice. Sârbii s'au retras din Durazzo, luând poziție pe înălțimile Rasbuk din fața orașului. Artileria sârbească stă acolo gata de a deschide focul.

Agenția Fournier anunță, că retragerea Sârbilor din Durazzo s'a făcut în urma cererei exprese a Italiei.

Răspunsul Americel.

Berlin. — În cercurile americane de aici — după cum aud — nu se crede că președintele Statelor-Unite, Wilson se va învoi, ca americanii să poată călătorii în apele Europene, exclusiv numai pe vapoarele proprii și că ar accepta propunerea germană, ca cetățenii americani să poată călători, numai dacă ar anunța aceasta prealabil Germaniei. Președintele Wilson dorește să apere dreptul concetățenilor săi de a putea călători după buna lor plăcere și e hotărât să rupă relațiile diplomatice cu Germania, dacă cetățenii americani și-ar perde viața în urma vre-unui atac din partea submarinelor germane.

Rotterdam. — Se telegrafiază din Washington: După un consiliu de 2 ore guvernul american a căzut de acord privitor la răspunsul ce se va da Germaniei. Nota-răspuns va fi trimisă Germaniei Vineri. Despre conținutul notei nu s'a strecurat nimic în publicitate.

Un vapor cu pasageri americani atacat de un submarin german.

Berlin. — „Frankfurter Zeitung” anunță din New-York: În America a provocat o adâncă consternare știrea că un submarin german a atacat, fără provocare prealabilă, vaporul „Fortuna” al societății Cunard-Linie, pe care se găseau 277 pasageri, între cari numeroși americani, cari se întorceau în America. Ziarele americane scriu că Germania a dat o nouă dovadă, că nu voinște să respecte dreptul internațional.

Intrunirea Dumel rusești.

Petersburg. — *Tarul Nicolae a convocat дума rusească printr'un ucuz special la 1 August.*

Din Grecia.

Starea sănătății regelui și convocarea camerei.
— Misterioasa politică externă a dlui Venizelos.

Se anunță din Atena: Regele Constantin s'a mutat ieri în casteul său de vară. Înainte de plecarea sa, medicii au ținut consiliu asupra chestiei că oare regele se poate ocupa cu chestii politice. Constatările consiliului medical au fost cuprinse într'un raport prezentat primului ministru Gunaris. Consiliul medical a făcut constatarea că, deși starea sanitară a regelui e îmbucurătoare și nu prezintă nici un motiv de neliniște, totuși e necesar ca regele să se abțină încă o vreme dela orice iritație și încordare spirituală.

Consecința va fi că camera grecească va fi amânată din nou, până la mijlocul lui August. Ziarelor venizeliste nu le place această hotărâre, dar majoritatea populației se arată mulțumită.

„Corriere della Sera” se ocupă într'un articol mai lung cu chestiile politice externe ale Greciei. Articolul scrie despre programul de muncă a camerei grecești care se va întruni în 16 August și despre discursul mai recent al lui Venizelos. Venizelos ar fi rostit adevărat în cerul prietenilor săi un discurs important. Venizelos ar fi declarat cu acest prilej că va relua conducerea partidului său în baza principiilor și idealurilor binecunoscute. El a vorbit despre viitorul său program și deși a atins și chestiile politice externe, prietenii săi sunt de părere că Venizelos n'a tradat nimic din planurile sale privitor la politica externă și că aceste planuri sunt taine pentru ei și după acest mare discurs.

Misiunea prințului rus Trubeckoj.

— El și-a reocupat postul dela Niș. —

Se anunță din Petrograd:

Prințul Alexandru Trubeckoj, demisionatul ministru rus la Niș, după ce a fost în audiență la țarul, s'a întors la postul său la Niș. În toate cercurile din Balcani această turnură a pricinuit mare surpriză, deoarece aceasta se explică în senzul, că au fost înlăturate motivele pentru cari prințul Trubeckoj părăsise Nișul. Se atribuie o deosebită importanță faptului, că în acelaș timp a fost primit în audiență de țar și ministrul sârb din Petrograd.

Se anunță din Berlin:

Prințul Trubeckoj, ministrul rus în Serbia a sosit la București. Din diferite surse se asigură, că prințul ar avea o misiune specială în România. Am înregistrat și noi svonul ce se răspândise peste întreg continentul despre rechemarea prințului Trubeckoj dela curtea sârbească. Se pare, că prințul căzuse în disgrăție, pentru faptul, că Serbia în baza hotărârii proprii a intrat în Albania și în consecință de sigur prin acest gest Serbia a voit să arate că protestează împotriva înțelegerilor pe cari cele trei state ale înțelegerii le-au făcut cu Rusia.

Prin încăpăținarea ei Serbia a împiedecat ostenele quadruplei-înțelegeri pentru câștigarea Bulgariei. Acum abia mai crede cineva în succesul acestor ostenele. Deci quadrupla-înțelegere atribuie acum o mai mare importanță României, cu care intenționează să facă o înțelegere îndreptată contra Bulgariei.

Mulți cred, deci că acesta ar fi scopul misiunii prințului Trubeckoj.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 23 Iulie 1915.

Eroii noștri. Cadetul Gheorghe Ștefănică, student în drept, fiul directorului dela gimnaziul din Beiuș, Vasile Ștefănică, distingându-se ca comandant de companie în lupta dela Kamionka a fost decorat cu medalia de argint cl. II pentru vitejie. În lupta dela Rohiniz însă a fost făcut prizonier și dus mai întâi în Moscva, de unde a și scris dintr'un spital, iar în urmă

la Rișan, oraș în apropierea Moscvei, de unde în 14 l. c. a telegrafiat acasă.

Tânărul erou e binecunoscut în cercurile românești din mișcările tinerimei noastre universitare. Ca secretar al „României June” din Viena, și în urmă al soc. „Petru Maior” din Budapesta a contribuit mult la organizarea jubileului de 40 de ani al „României June” și al celui de 50 de ani al soc. „Petru Maior”.

Medic român laudat. Comandamentul militar din Timișoara F. M. L. Hess, a exprimat în numele serviciului suprem laudă și recunoștință medicului de regiment Dr. Atanasie Gava dela regimentul nostru de infanterie nr. 43 pentru activitatea gata la jertfe și diligența neobosită, dovedită ca medic-sef intru combaterea epidemiei de tifos exantematic în tabăra internațiilor din Arad, precum și pentru succesele obținute.

Contele Tisza la Viena. Ieri dimineață contele Tisza a avut în Viena o întrevedere cu baronul Ștefan Burian, ministrul de externe. În urmă s'a prezentat în audiență la rege. După ce primul-ministru ungar va avea o conferință cu prim-ministrul austriac, contele Stürkgh și cu ministrii comuni, se va înapoia la Budapesta.

Dăruire. Dnii Vichentie Seculici și Ana Seculici din Ianova au dăruit 1—1 cor. pentru ajutorarea soldaților invalizi.

Mulțumiri.

Tineri notari români. Ni se scrie: În zilele trecute au avut loc examenele cursului administrativ de notari din Murășosorheiu cu următorul rezultat: *Cu distincție:* Ioan Chifor, Ioan Gavrilă și Ioan Costea; *cu bine:* Nicolae Bărbat, Pantilimon Bratu, George Bocaniciu, George Crăciun, George Gabor, Desideriu Gențiu, Emil Moldovan, Petru Morna, Ioan Mușesian, Ioan Oltean, Remus Pirtiu și Laurențiu Platoș.

† Nicolae Colojoară fost coloritor în Berliște și un zelos cetitor și răspânditor de ziare în popor, a răposat după un morb de 5 luni, la 10 ore, în noaptea de 27 spre 28 Iunie st. c. Rămășițele pământești ale scumpului decedat s'au așezat în cimitirul din loc, în ziua de 29 Iunie st. v. la sf. Petru și Pavel, slujind pentru odihna sufletului răposatului în Domnul preoții Romul Popa din loc și Remus Perian din Mircovăț.

Ioan Colojoară ca tată, Ana Colojoară ca mamă, Floarea Colojoară ca bunică, Căta Serafin, Floarea Tifa ca verișoare. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

Ghenadiew desminte știrea despre arestarea sa. Intr'o convorbire cu colaboratorul ziarului francez „Petit Parisien” Ghenadiew a declarat, că știrea despre arestarea sa e un truc iscuit al agenților politici. E adevărat că consiliul tribunalului de războiu, căruia i s'a incredințat chestia atentatului, a luat dispoziție în mod ilegal împotriva lui, pe care însă autoritățile nu au executat-o. Dar nici această dispoziție nu a privit arestarea lui. Ghenadiew crede, că scopul principal al goanei pornite împotriva lui a fost ținerea lui departe dela ședințele camerei și disolvarea partidului său. Radoslawoff, fără de el, n'are majoritate în cameră. El ar fi răsturnat de mult acuza ridicată împotriva lui, dacă în Sofia n'ar fi proclamată starea de asediu și i s'ar fi dat posibilitatea să se apere. Ghenadiew crede, că cu toate piedecile ce i se pun îi va reuși totuși să câștige valoare politice sale.

† Preotul Zaharie Moga. Primum următorul anunt funebral: Cu inima adânc întristată și frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubitul și neuitatul nostru, soț, tată, socru și bun preot Zaharie Moga, după un serviciu preotesc de 48 ani, și tot atâția ani de căsătorie fericită, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 30 Iunie v. (13 Iulie n.) 1915, la 10 și jum. ore a. m. Rămășițele pământești ale scumpului nostru defunct s'au așezat spre odihna vecinică în 1 (14) Iulie 1915 în cimitirul din Rohani. Vecinică și binecuvântată să fie memoria lui! Rohani, 13 Iulie n. 1915. Elisabeta Moga n. Papp soție, Zaharie Moga paroh și Silvia Iova n. Moga fiu și fiică, Teodor Iova paroh, ginere, Minerva Moga n. Vasiadi noră, Lucia, Minerva și Florica Moga nepoate.

Arestarea unui anteprenor de pompe funebre la Budapesta. George Pampa, născut în comuna Szamosmakod, a făcut serviciu militar în regimentul 63 de infanterie din Bistrița. Îmbolnăvindu-se pe câmpul de războiu, a fost adus în spitalul militar Nr. 16 din Budapesta, unde a murit la 15 Iunie.

Tatăl lui Pampa fiind avizat de autoritățile militare despre moartea fiului său, a venit numai decât la Budapesta, să-și ducă mortul acasă în satul unde s'a născut. S'a prezentat la spitalul militar, unde îi ese în cale un anumit Ștefan Hodina, șeful unei întreprinderi de înmormântare. Acest individ îi face o ofertă că pentru suma de 700 coroane să-i scoată din mormânt feciorul, care era deja îngropat și cu trenul să transporte rămășițele lui pământești până acasă. A cerut 150 coroane anticipație.

Bătrânul Pampa a dat suma cerută și s'a înapoiat acasă de unde a mai trimis telegrafic restul de 550 coroane. Spre cea mai mare surprindere bătrânul în aceeași zi primește o telegramă dela anteprenor, în care îi cere încă o sumă de 150 coroane, „conform contului” în caz contrar va înmormânta peste 48 ore cadavrul lui George încă odată în Budapesta.

Bietul bătrân era foarte năcăjit, căci doar avea în mână hârtia, în care se spunea lămurit, că pentru tot transportul trebuie să plătească 700 coroane. Dar ce era să facă? A împrumutat de undeva 150 coroane și a trimis și această sumă prin telegraf.

În 7 Iulie trupul rece al iubitului său fiu, sosește în comună. După ce-l înmormântează, bătrânul Pampa face numai decât arătare la tribunal contra anteprenorului Ștefan Hodina pe motiv de înșelăciune.

Căpitanul poliției din Budapesta convingându-se că de fapt numai 700 coroane trebuia să-i plătească — a detinut pe anteprenorul șarlatan. — („F. P. R.”)

Ultima oră.

LA ISONZO ÎNCĂ NU S'A DECIS LUPTA.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Pe frontul dela Isonzo încă nu s'a decis lupta. Așteptările noastre pline de speranță sunt îndreptățite.

REGELE BELGIEI PE FRONTUL ITALIAN.

Lugano. — Regele Belgiei se va duce pe frontul italian.

ASEDIAREA IVANGORODULUI S'A ÎNCETAT.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Artileria noastră grea a deschis focul asupra cetății Ivangorod din partea spre apus a Vistulei.

COMUNICAT OFICIAL ITALIAN DESPRE BOMBARDAREA INSULELOR DALMATINE.

Lugano. — Statul major italian anunță: Pe insulele dalmatine am distrus un șantier de torpile și o cazarmă. 4 crucișătoare au bombardat localitatea Cattaro și au pricinuit pagube în drumul de fer. Crucșiștoarele inamice s'au refugiat în portul dela Cattaro, iar submarinele austro-ungare au atăcat vasul „Giuseppe Garibaldi”. Cu o a doua împușcătură au și scufundat vasul.

Avioanele italiene au provocat incendii cu bombe aruncate în fabrica de vapoare dela Trient.

Ele au mai aruncat bombe și asupra gării Grignano și la Bari au capturat un hidroplan inamic, făcând prizonieri pe cei doi ofițeri de pe el.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Olaianș George. Nr.-ul de Duminecă populară costă 4 cor. Restată pe anul 1915 anul întreg 4 cor. Foaia merge acasă.

Văd. Maria Ghilezan, Körösbökény. 4 cor. primit. Abon. d-v. e achitat până pe finea anului 1915.

Ioan Bârsan, Oltbogăț. Abonamentul dv. e achitat până în 1/VII 1915.

Virginia Grivase, Năsăud. Abonamentul dv. e achitat până în 9/VII 1915.